

Belastingdienst

Risicobeleid en risicomanagement

(Uitgave Domicile)

Risicobeleid en risicomangement

Zij die beroeps- of bedrijfsmatig een adres of postadres ter beschikking stellen zijn vanuit de Wwft verplicht om een beoordeling van de risico's op witwassen en financieren van terrorisme op te stellen, vast te leggen en actueel te houden. De toezicht-houder beoordeelt of u de risico's op witwassen en financieren van terrorisme voldoende in kaart heeft gebracht en u uw beleid en procedures om deze risico's te beheersen adequaat heeft ingericht.

De wetgeving is toegelicht in de Leidraad domicilieverlening, die eveneens op deze site geplaatst is, en die een onlosmakelijk deel vormt met deze risicomatrix. Bij het gebruik van deze matrix dient de onderneming kennis te hebben van de inhoud van de Leidraad om eventuele risico's op gebied van witwassen en financiering van terrorisme te kunnen onderkennen.

Voor beroeps- of bedrijfsmatige aanbieders van een adres of postadres geldt dat bij de acceptatie van een nieuwe klant allereerst cliëntenonderzoek moet worden uitgevoerd, voordat u met de dienstverlening mag aanvangen. De uitkomst van dit cliëntenonderzoek kan zijn dat er sprake is van een onacceptabel risico, waardoor u de dienstverlening niet mag uitvoeren en de zakelijke relatie niet mag aangaan.

Ook na aanvang van de dienstverlening dient u een voortdurende controle op de zakelijke relatie en de tijdens de duur van deze relatie verrichte transacties uit te oefenen, teneinde u ervan te verzekeren dat deze overeenkomen met de kennis die u heeft van de cliënt en diens risicoprofiel. Indien nodig dient u een onderzoek uit te voeren naar de bron van de middelen die bij de zakelijke relatie of de transactie gebruikt worden. De uitkomst van dit cliëntenonderzoek kan zijn dat er sprake is van een onacceptabel risico, waardoor u de dienstverlening niet langer mag uitvoeren en de zakelijke relatie moet beëindigen.

In de matrix zijn alleen een aantal voorbeelden opgenomen die op middel, hoog of onacceptabel risico kunnen wijzen. Het is bij middel en hoog risico vaak een combinatie van feiten en omstandigheden die daartoe aanleiding geven. In dat geval ontstaat ook al snel de meldplicht, net als bij een onacceptabel risico. Het gaat bij de Wwft immers om ongebruikelijke transacties en niet om verdachte transacties.

In bijgaande risicomatrix is niet in alle gevallen aangegeven dat u de voorgenomen of uitgevoerde transactie moet melden, omdat u deze afweging zelf moet maken. Uw meldplicht ontstaat indien er mogelijk sprake zou kunnen zijn van witwassen of terrorisme-financiering, of dit nu wordt ingegeven door uw cliënt, de transactie zelf of een combinatie van factoren.

Mocht u, ondanks dat er sprake is van een middel of hoog risico toch afzien van een melding, dan adviseren wij u daar de reden(en) van vast te leggen en hoe u tot die afweging bent gekomen. Bij een onacceptabel risico dient u de voorgenomen transactie altijd te melden.

Let u er ook op, dat als u het cliëntenonderzoek uitbesteedt aan een derde, u ook rekening houdt met de risico's zoals deze in de matrix zijn opgenomen. U bent en blijft namelijk zelf verantwoordelijk voor een juiste naleving van de Wwft.

Bijgaande risicomatrix is een voorbeeld hoe u uw risicobeleid en risicomangement zou kunnen inrichten. Aan deze risicomatrix kunnen geen rechten worden ontleend. De genoemde voorbeelden zijn niet limitatief. Ook kunt u in de praktijk met hele andere zaken geconfronteerd worden die een middel of hoog risico kunnen zijn. Deze risico's moet u dan aan deze matrix toevoegen.

Risicomatrix Wwft (versie 7-12-2020)

	Frequentie: Vaak/Soms/Nooit	Risico op witwassen/TF: Middel/Hoog/Onacceptabel	Afdekking risico Vastlegging van de gegevens voor de Wwft is niet in strijd met de AVG
Cliënt (§ 3.1.2. en § 9.2 Leidraad¹)			Cliëntenonderzoek zie hfst. 4 & 5 Leidraad; Meldplicht zie hfst. 8 Leidraad
Cliënt is natuurlijk persoon. (hfst. 4 en 5 Leidraad)		Middel	<ul style="list-style-type: none"> Stel de identiteit van de cliënt vast door het maken van een kopie van het identiteitsbewijs. Als hij dit niet wil, leg dan de in de Wwft vereiste gegevens vast. (hfst. 7 Leidraad) Stel het doel en de beoogde aard van de zakelijke relatie vast.
Cliënt is een niet natuurlijk persoon. (hfst. 4 en 5 Leidraad)		Middel	<ul style="list-style-type: none"> Stel de identiteit van de cliënt vast, bijv. aan de hand van een uittreksel uit het handelsregister. Onderzoek de eigendoms- en zeggenschapsstructuur van de cliënt (ook bij buitenlandse rechtspersonen). Stel de uiteindelijk belanghebbende (UBO) van de cliënt vast. (§ 5.1.1 t/m § 5.1.4 Leidraad) Stel vast dat de natuurlijk persoon bevoegd is te handelen namens de rechtspersoon (volmacht/vertegenwoordiging). (§ 5.1 Leidraad) Stel de identiteit van de natuurlijk persoon vast zoals hiervoor is aangegeven. Stel het doel en de beoogde aard van de zakelijke relatie vast.
Cliënt is een Politiek prominent persoon (PEP). (§ 5.3.4 Leidraad)		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Onderzoek dit via internet Voer verscherpt cliëntenonderzoek uit.
Cliënt of UBO is opgenomen op de sanctielijst		Hoog/ Onacceptabel	<ul style="list-style-type: none"> Check of cliënt voorkomt op EU-sanctielijst, de VN-sanctielijst of de nationale sanctielijst. Voer verscherpt cliëntenonderzoek uit. Altijd melden bij FIU Afhankelijk van de sanctie de transactie niet door laten gaan en/of de klantrelatie niet aangaan.
Cliënt is niet fysiek aanwezig. (§ 5.3.3 Leidraad)		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Voer verscherpt cliëntonderzoek uit Verifieer identiteit cliënt aan de hand van aanvullende documenten, gegevens of informatie
Cliënt laat transacties in ongebruikelijke omstandigheden uitvoeren. Het gaat dan bijv. om rechtspersonen die in korte tijd meerdere keren van adres wisselen.		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Onderzoek de ongebruikelijke omstandigheden Stel eventueel verscherpt cliëntenonderzoek in

¹ Onder Leidraad wordt hier verstaan: Leidraad Wwft, Richtlijnen voor domicilieverleners

	Frequentie: Vaak/Soms/Nooit	Risico op witwassen/TF: Middel/Hoog/Onacceptabel	Afdekking risico Vastlegging van de gegevens voor de Wwft is niet in strijd met de AVG
Cliënt maakte voor het verlenen van domicilie voorheen gebruik van de diensten van een trustkantoor		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Onderzoek waarom klant niet langer gebruik maakt van diensten van trustkantoor Stel verscherpt cliëntenonderzoek in
Cliënt is een (goede doelen) stichting (t.b.v. landen die risicovol zijn vanwege terrorisme).		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Raadpleeg het handelsregister en andere openbare bronnen en onderzoek of de stichting, dan wel de leden achter de stichting mogelijk op enige wijze in beeld gebracht kunnen worden met terrorisme(financiering) of criminele activiteiten.
Cliënt is actief in een sector waar een hoger risico bestaat op witwassen en/of criminele activiteiten (bijv. horeca, massagesalons, auto- en schroothandel, seks-branche, belwinkels, coffeeshops, growshops, casino's, wisselkantoren)		Middel/Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Voer verscherpt cliëntenonderzoek uit.
Cliënt is een high-net-worth individual (persoon met zeer groot vermogen)		Middel/Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Voer verscherpt cliëntenonderzoek uit.
<p>Gedurende de klantrelatie doet zich een of meerdere onderstaande zaken zich voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> Er komt regelmatig post of telefoon binnen vanuit een risicoland. Er komen deurwaarders langs die naar cliënt vragen. Er komen klachten over cliënt of ontevreden klanten melden zich. Er komen voor ongebruikelijke hoeveelheden of ongebruikelijke soorten goederen binnen bestemd voor cliënt. Er vindt veelvuldig wisseling plaats van contactpersonen en/of -gegevens, juridische structuur, bestuurders <p>(§ 4.3 Leidraad)</p>		Middel/Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Monitor de zakelijke relatie en de verrichte transacties. Voer verscherpt cliëntenonderzoek uit.
Cliënt is een rechtspersonen met een ondoorzichtige organisatiestructuur, dan wel met bedrijven in het buitenland.		Hoog/ Onacceptabel	<ul style="list-style-type: none"> Verricht onderzoek naar de organisatiestructuur. Maak o.a. ook gebruik van internet, de KvK etc. Wees alert of UBO's eventueel betrokken zijn bij criminele activiteiten (internetcheck).

	Frequentie: Vaak/Soms/Nooit	Risico op witwassen/TF: Middel/Hoog/Onacceptabel	Afdekking risico Vastlegging van de gegevens voor de Wwft is niet in strijd met de AVG
Cliënt van wie het vermoeden bestaat dat hij/zij betrokken is bij een criminele organisatie.		Hoog/ Onacceptabel	<ul style="list-style-type: none"> Voer verscherpt cliëntenonderzoek uit. Laat bij twijfel de dienstverlening niet doorgaan. Doe een melding bij het FIU (ook als de dienstverlening geen aanvang vindt of gestaakt wordt).
Cliënt wenst anoniem te blijven, verstrekt valse identiteitsgegevens en/of weigert de wettelijk vereiste informatie-documenten te verstrekken		Onacceptabel	<ul style="list-style-type: none"> Zonder vooraf uitgevoerd cliëntenonderzoek is het verboden de zakelijke relatie aan te gaan. Meld de voorgenomen transactie.
Cliënt is een shellbank		Onacceptabel	<ul style="list-style-type: none"> Voer verscherpt cliëntenonderzoek uit. Doe een melding bij de FIU (ook als de dienstverlening geen aanvang vindt of gestaakt wordt).
Product-, dienst- en transactierisico (§ 9.2 en 9.3)			
Dienstverlening gaat niet door doordat de cliënt de indruk heeft dat de transactie gemeld gaat worden.		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Voer verscherpt cliëntenonderzoek uit. Meld de voorgenomen transactie bij het FIU
Dienstverlening is beëindigd, maar cliënt geeft adreswijziging niet door aan KvK en andere partijen		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Voer verscherpt cliëntenonderzoek uit.
Client laat na betaling van eerste huurtermijn(en) niet meer van zich horen en verdere betalingen blijven uit		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Voer verscherpt cliëntenonderzoek uit.
Een onbekende rechtspersoon of onderneming blijkt bij de KvK ingeschreven te staan op het adres of postadres. Er komt post, telefoon binnen voor een onbekende rechtspersoon of onderneming. Er worden bestellingen geleverd voor een onbekende rechtspersoon of onderneming.		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Voer verscherpt cliëntenonderzoek uit.
Betaling gaat deels/volledig contant		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Transactie vrijwel altijd melden.
Betaling in cryptomunten/debetcards		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Nadere vragen over stellen en eventueel melden.

	Frequentie: Vaak/Soms/Nooit	Risico op witwassen/TF: Middel/Hoog/Onacceptabel	Afdekking risico Vastlegging van de gegevens voor de Wwft is niet in strijd met de AVG
Landen (§ 3.1.1 en § 9.1 Leidraad)			
<p>Clïent is woonachtig of gevestigd in het buitenland. Client of UBO heeft een nationaliteit van een land buiten Nederland.</p>		Middel/hoog	<ul style="list-style-type: none"> Verscherpt cliëntenonderzoek. Scherp zijn op herkomst middelen/object.
<p>Clïent of UBO is woonachtig of gevestigd in een land met een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme. Clïent of UBO heeft een nationaliteit van een land met een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme. Clïent ontvangt financiering of doet betaling vanuit een land met een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme. (§ 5.3.2 Leidraad)</p>		Middel/ hoog	<ul style="list-style-type: none"> Check of betreffende land voorkomt op lijst met risicolanden waarvan FATF stelt dat zij in onvoldoende mate een systeem ter voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme hebben opgezet. Check of betreffende land door Europese Commissie is aangewezen als hoogrisico-staat. Check land op www.transparency.org Voer verscherpt clientonderzoek uit
<p>Clïent is woonachtig of gevestigd in een land dat is opgenomen op de sanctielijsten. Clïent of UBO heeft een nationaliteit van een land dat is opgenomen op de sanctielijsten. Clïent ontvangt financiering of doet betaling vanuit een land dat is opgenomen op de sanctielijsten.</p>		Hoog/ Onacceptabel	<ul style="list-style-type: none"> Check of betreffende land voorkomt op 1 van de landen op sanctielijst. Verscherpt cliëntenonderzoek. Altijd melden Afhankelijk van het land en de sanctie de transactie niet door laten gaan
<p>Betaling is afkomstig vanuit het buitenland dan wel een land met een bankgeheim</p>		Middel/Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Onderzoek waarom niet uit Nederland en leg dit vast. Afhankelijk van de uitkomst en vermoeden van witwassen eventueel melden.

Noot:

- Indien uit de beoordeling van de cliënt en/of transactie blijkt dat er mogelijk sprake **kan** zijn van witwassen of terrorismefinanciering, dan is de (voorgenomen of uitgevoerde) transactie **ongebruikelijk** en **moet** deze gemeld worden aan de FIU-Nederland. De transactie hoeft dus niet verdacht te zijn, waardoor al veel eerder gemeld moet worden.
- Indien een van bovengenoemde risico's zich voordoet moet de uitkomst van de verrichte handelingen vastgelegd worden.
- De vastgelegde gegevens dienen 5 jaar bewaard te worden. (§ 10.5 Leidraad)
- Zorg dat personeel op de hoogte is van Wwft wet- en regelgeving. (§ 10.6 Leidraad)
- Indien er zich andere risico's voordoen die niet in deze matrix beschreven zijn, vul dan deze matrix aan met het betreffende risico en vermeld hoe dit risico wordt afgedekt.
- Raadpleeg voor een verdere toelichting en waar nodig de Leidraad voor Domicilieverleners.
- Instellingen moeten ook beleid opstellen en vastleggen voor het geval er sprake is van cliënten die een onacceptabel risico vormen. Als er sprake is van onacceptabele risico's, mag de instelling de cliënt niet accepteren dan wel moet zij waar nodig de bestaande relatie met de cliënt beëindigen. Een instelling mag in geen geval meewerken aan een strafbaar feit

Controle op naleving risicomatrix

Indien naar de aard en omvang van de organisatie (§ 3.5 Leidraad) een onafhankelijk Compliance Officer (CO) en Onafhankelijk Auditor (OA) verplicht is (§ 3.3 en § 3.4 Leidraad).

VM = Verkoopmedewerker.

FA = Financiële Administratie.

CO = Compliance Officer.

OA = Onafhankelijke Auditor.

Alle hieronder genoemde stappen worden vastgelegd.

Let op: Ook indien een onafhankelijk Compliance Officer/Auditor niet vereist is, moet de organisatie borgen dat de Wwft wordt nageleefd, medewerkers op de hoogte zijn van de actuele wetgeving en in staat zijn ongebruikelijke transacties te detecteren. Daar waar hieronder de functie van 'CO' en 'OA' zijn vermeld, kan dan de verantwoordelijke persoon binnen de organisatie vermeld worden.

Actie	Wie	Termijn*	Planning*	Uitgevoerd
Stel bij aanvang van dienstverlening de identiteit van de cliënt(en) vast.	M	Bij ondertekening overeenkomst	Direct	
Controleer bij aanvang dienstverlening of de identiteit van cliënt(en) juist en volledig is vastgesteld.	A	Bij aanvang dossier	Direct	
Bewaak aan de hand van het verloop van de dienstverlening of er sprake kan zijn van een ongebruikelijke transactie. Wees bewust van de instructies en voorbeelden. Bespreek dit met de CO bij signalen op dit gebied.	M	Bij uitvoeren dienstverlening	Continue	
Controleer bij het archiveren van het dossier of de identiteitsgegevens van alle in het dossier betrokken cliënten (incl. die van de wederpartij) zijn vastgelegd.	A	Bij afleggen dossier	Direct	
Meld indien van toepassing de transactie tijdig en volledig bij de FIU. Controleer of het acceptatieformulier betreffende de melding van de FIU is ontvangen. Leg deze gegevens vast en bewaar dit 5 jaar.	A	Bij Wwft (voorgenomen) transactie	Z.s.m. (onverwijld)	
Actualiseer de werkinstructie t.b.v. de medewerkers inclusief voorbeelden.	CO	jaarlijks		
Houdt een vergadering met de medewerkers en/of medewerkers van de administratie om de regelgeving rond de Wwft door te nemen en voorbeelden te bespreken.	CO	jaarlijks		
Actualiseer de procesbeschrijving en werkinstructie t.b.v. de administratie inclusief voorbeelden.	CO	jaarlijks		
Stel vast door middel van een deelwaarneming in X lopende dossiers en X afgelegde dossiers of de identiteit van de cliënt juist is vastgelegd.	CO	Half jaarlijks		
Stel vast in X afgelegde dossiers of er signalen zijn die kunnen wijzen op witwassen of terrorismefinanciering.	CO	Half jaarlijks		
Leg alle signalen van medewerkers en administratie gericht op mogelijke witwasrisico's vast en vermeld daarbij de genomen beslissing (melden /niet melden) en neem dit mee als bespreekpunt in het jaarlijks overleg.	CO	Half jaarlijks		
Stel vast of de risicomatrix en andere instructies nog aangepast moet worden.	CO	Half jaarlijks		
Rapporteer de bevindingen aan de directie.	CO	Half jaarlijks		
Stel vast of de opzet en werking van de risicoafdekking voor de Wwft wordt nageleefd.	OA	Jaarlijks		

* Weergegeven termijn en planning is een voorbeeld. Dit dient naar de aard en omvang van de organisatie en de risico's voor de Wwft ingericht te worden.

